

DE KLEINE ALK

contactorgaan Vogelwerkgroep
Alkmaar en omstreken

verschijnt vier maal per jaar

Redactie

Tom Damm (06) 42 12 26 10

Arie de Wit

Beeldredactie

Jan Stok (072) 511 65 20

Redactieadres

redactiekleinealk@vwg-alkmaar.nl

Vaste medewerkers

Bert de Haan

Ofra Carmi

Wim Schols

Pierre van der Wielen

Vormgeving

Peter van Brandwijk (072) 515 84 96

Verspreiding

Connie Wubbels (072) 515 05 61

Peter de Greeuw (072) 561 80 50

Bestuur

Voorzitter

Martin Eijtinger (06) 51 11 42 47

voorzitter@vwg-alkmaar.nl

Secretaris

Maarten Platteeuw, (072) 561 73 94

secretaris@vwg-alkmaar.nl

Jan van Scorelpark 57, 1871 EZ Schoorl

Penningmeester, ledenadministratie

Peter van den Berg (06) 46 42 85 83

Oranjelaan 65, 1815 JR Alkmaar

penningmeester@vwg-alkmaar.nl

Lid

Rob Struyk (072) 515 04 82

Peter de Greeuw (072) 561 80 50

Voorplaat: Kleine Alk, Frits-Jan Maas

IJsvogelwerkgroep

contactpersoon Rutger Polder,

1815JK232@hetnet.nl,

(072) 511 99 39

Roofvogelwerkgroep

contactpersoon Dook Vlugt,

d.vlugt@quicknet.nl,

(072) 589 77 78

Lid worden

Het lidmaatschap van onze vereniging bedraagt slechts € 20,00 per jaar. Hiervoor ontvangt u viermaal per jaar ons blad De Kleine Alk en bent u van harte welkom op de door ons georganiseerde activiteiten, waaronder lezingen en excursies. Als welkomstgeschenk ontvangt u tevens het boek 'Broedvogels van het stedelijke gebied van Alkmaar' (t.w.v. € 12,50).

Lid wordt u door € 20,00 over te maken op Gironummer NL25 TRIO 0379 6386 73 t.n.v. VWG Alkmaar e.o. en door tevens een mail te sturen naar Peter van den Berg, penningmeester@vwg-alkmaar.nl, met uw naam, adres, telefoonnummer en e-mail-adres.

Ook adreswijzigingen kunt u doorgeven aan Peter.

in dit nummer

pagina 3

▼Vooraf: Het einde van de 'tunnel

Martin Eijtinger

pagina 4

▼Excursie naar ZW-Friesland in februari 2020

Kees Roselaar

pagina 5

▼Broedvogels van de Oudorperhout 2020

Rutger Polder

pagina 12

▼Een Zilvermeeuw met een verhaal

Miranda Zutt-van der Made

pagina 16

▼Een mooie winterse dag

Ofra Carmi & Ger Molenaar

pagina 17

▼Wetenswaardig? (11)

Ruud Costers

pagina 19

▼Boekbespreking: Het vogelei,
wonder van volmaaktheid, door Tim Birkhead

Arie de Wit

pagina 21

▼Raadselvogel van Wim

Wim Schols

▼*Communicatie & Actualiteiten*

▼Van Het Bestuur

Het Bestuur

pagina 23

▼Van de penningmeester

Peter van den Berg

pagina 24

▼Lezingen

Ofra Carmi

pagina 25

▼Excursienieuws

Bert de Haan

▼Oproep broedvogelinventarisaties

Harry Smit

pagina 26

▼Waarnemingen december 2020 t/m januari 2021

Pierre van der Wielen

pagina 29

▼Ogrut 61: Tuinvogels!

Annette Sillje

pagina 31

▼Dwergganzen in de Harger- en Pettemerpolder
in de winters 2019-2020 en 2020-2021

Marcel Groot

Kopijsluitingsdatum nr. 2: 1 mei 2021

Vooraf: Het einde van de ‘tunnel’

Wie had gedacht dat Nederland na een jaar nog steeds onder de maatregelen van de coronapandemie zou leven, zou ik tot een aartspessimist hebben verklaard. Maar ... het einde van de tunnel komt langzamerhand in zicht. Hoewel ik soms twijfels heb of het licht dat verschijnt niet van het tegenliggende verkeer afkomstig is. Ondanks alle tegenslagen zoals gesloten scholen, een avondklok, problemen met sommige vaccins, zijn er lichtpunten.

Ik werd deze week aangenaam ‘getroffen’ door een bericht in het achttien uur journaal, waarin een jonge vrouw enthousiast vertelde over haar nieuwe hobby “het kijken naar vogels”. De kijkers zagen haar lopen naar een vogelhut, waar zij zojuist twee visarenden had gezien. En zij vertelde dat zij een paar van haar vriendinnen ook geënthousiasmeerd had voor haar nieuwe hobby. Zij was voor mij een ‘levende reclame voor natuurbeleving’. De belangstelling voor de natuur groeit, ondanks de coronacrisis, waarin wij momenteel verkeren.

Dat is ook te zien aan het ledenaantal. Het afgelopen jaar waren er nauwelijks activiteiten en de indruk was, dat wellicht vele leden van natuurverenigingen de harp in de wilgen zouden hangen door hun lidmaatschap op te zeggen, maar het tegendeel gebeurde! Er vond zelfs een lichte ledengroei plaats! Dat geeft hoop.

Het bestuur bereidt zich inmiddels voor op het na-coronatijdperk met interessante lezingen en excursies en andere activiteiten.

Wanneer mogen de luiken weer echt open?

Foto: Jan Stok

Ik doe een stap terug. De twee jaar die ik voorzitter ben geweest zijn bijna om. De laatste twee maanden heb ik wegens lichamelijke ongemakken niet kunnen deelnemen aan het bestuurswerk. Gelukkig is er een jong enthousiast nieuw lid, die zijn schouders wil zetten onder de vereniging. Zo neem ik afscheid met nieuwe perspectieven voor de VWG Alkmaar en omstreken.

Het ga jullie goed en ...blijf gezond.

Martin Eijtinger, voorzitter Vogelwerkgroep Alkmaar e.o.

Excursie naar ZW-Friesland in februari 2020

Kees Roselaar

Op 8 feb 2020 togen vier leden van de VWG richting Zuidwest-Friesland. Bij Friesland denk je vooral aan ganzen, maar die zitten tegenwoordig ook dichterbij huis, dus we hoopten ook andere lokale specialiteiten te kunnen gaan zien. Het begon al goed bij een eerste stop te Kornwerderzand, met 50 *Grote Zaagbekken*, 3 *Nonnetjes* en 40 *Holenduiven* aan de landzijde en duizenden *Toppers* en wat *Middelste Zaagbekken* aan de zeezijde. Daarna bezochten we de plasjes onder Harlingen, waar eerder die week een man *Amerikaanse Smient* gezien was. Dat lukte ons uiteindelijk pas bij een tweede bezoek later op de middag, maar al bij het eerste bezoek troffen we leuke soorten als *Zwarte Ruiter* en flinke groepen *Kemphanen*, *Pijlstaarten* en *Slobeenden* aan. Daarna zakten we zuidwaarts de IJsselmeerdijk af. De stop bij de brandweergarage van de Makkumer Zuidwaard viel wat tegen, met alleen wat *Brilduikers* en een baltsende *Havik*, maar de hut 'De Waterral' iets verder zuid bracht inderdaad een *Waterral* in beeld, naast *Baardmannen*, *Grote Zilverreigers* en (binnendijks) duizenden *Brand-* en *Kolganzen*. Na een bak koffie in Workum reden we naar een woonwijk aan de zuidrand van Sneek, waar we ons tussen de menigte begaven die daar de zeer zeldzame *Meenatorstel* stond te bewonderen die daar al ruim een maand zat. Ook onze blikken werden rijkelijk beloond. Vervolgens toerden we door het mooie open buitendijkse

Zwerm Brandganzen in de omgeving van Workum.

Foto: Jan Stok

land van de Workumerwaard, waar een jonge vrouw *Smelleken* en een oude man *Slechtvalk* voor ons een show ten beste gaven. Verder konden we daar groepen *Wulpen*, *Goudplevieren*, *Watersnippen*, *Bonte Strandlopers*, *Putters* en één *Bontbekplevier* op onze daglijst bijschrijven. Op de terugweg reden we nog even over Wieringen waar eerder

op de dag enkele bijzondere ganzen-soorten waren gemeld, maar daar zat het ons helaas niet mee. Desondanks keerden we zeer tevreden naar Alkmaar terug.

Kees (C.)S. Roselaar, roselaar@xs4all.nl

Broedvogels van de Oudorperhout 2020

Rutger Polder

Inleiding

Alweer voor het 7e jaar is de Oudorperhout door ons op vogels geïnventariseerd. We kunnen stellen dat de maatregelen die vorig jaar zijn genomen nog onvoldoende effect hebben gehad. De landelijke trend dat weidevogels afnemen is ook in dit gebied zichtbaar. Grotendeels volgen de weidevogels de landelijke trend en die is niet hoopgevend. (Volgens *Nature Today* van 15 december het slechtste broedseizoen sinds 2012. In hetzelfde artikel staat dat 2021 het actiejaar van de Grutto moet worden.)

Na een natte winter was het water dankzij het fantastisch mooie voorjaar halverwege

Baltsende Futen.

Foto: Rutger Polder

april weer snel opgedroogd. Dankzij de inspanningen van de Stichting Oudorperhout en Stadswerk072 is er halverwege het broedseizoen een zonnepomp geplaatst. Dat leek wel wat effect te hebben want veel vogels concentreerden zich daar, en op de modderige plekken waren vaak jonge Kieviten, Tureluurs en Scholeksters te zien. Ook de laatste jonge Grutto die ik zag, was daar in de buurt en die was nog niet vliegvlug.

De door de wethouder toegezegde ambtelijke werkgroep die advies zou moeten uitbrengen over een beter beheer is niet doorgegaan en Stadswerk072 maakte zich niet populair door steeds met een greppelvernattingsplan te komen dat vooral in ontwatering voorziet! Gelukkig is er in november een motie aangenomen die gericht is op een betere leefomgeving voor de Grutto.

Methode van tellen

We zijn gestart op 6 maart en de laatste ronde was op 27 juni. In totaal zijn er in die periode tien rondes gelopen. De eerste ronde is met Hans Schouten en Jose Tibbe samen gemaakt en daarna vanwege Corona om en om. De avondrondes zijn gedaan op 9 mei en dat omvatte ook een mereltelling.

Met het programma avimap zijn op de mobiele telefoon de waarnemingen ingevoerd en geüpload. Via de BMP-autoclustering op de SOVON-website zijn de gegevens verwerkt.

Resultaten algemeen

Gedurende de tijd namen de aantallen en soorten toe. Van totaal 54 soorten zijn 367 territoria vastgesteld (2019: 59 soorten met 323 territoria). De stijging in het aantal territoria wordt veroorzaakt door de Grauwe Gans. De afname in soorten lijkt dan te relateren aan de toename in ganzen. Dit is niet zo. Het zijn vooral bos/struweelsoorten die er dit jaar niet bij waren en een Knobbelzwaan die net buiten het telgebied zat.

De krenten in de pap waren natuurlijk twee Blauwborsten, Koekoek, IJsvogel, Tafeleenden en Bosrietzangers. Een geldig territorium van een Roerdomp die neerstreek in het helofytenfilter en een andere die gelijktijdig een rondje draaide boven het gebied hebben we niet meegenomen in de territorialijst. Opvallende soorten die we zagen tijdens de rondes waren Grote Zilverreiger, Witgatjes en Oeverloper. Soorten die we ook in andere jaren vaker zagen en die toch geen territorium hadden waren Branden Canadese Gans, Blauwe Reiger, Stormmeeuw, Wintertaling, Watersnip, Sperwer, Dodaars en Lepelaar.

Verder waren er soms vijf Hazen tegelijk present. Op de avondronde hoorden we op twee locaties flink wat Rugstreeppadden. Heel regelmatig zagen we katten in het gebied. Soms wel drie op een ochtend. Loslopende honden blijven een punt van aandacht en zorg. Dat worden er niet minder met de oplevering van twee nieuwe wijken langs de rand van dit unieke gebied.

Resultaten water- en rietvogels

Alle rietvogels lijken het dit jaar wat beter te doen of zijn stabiel. De Knobbelzwaan had een nest langs de Munnikenweg met 7 jongen, één buiten het telgebied. Het aantal Nijlganzen, 5 territoria, Soepganzen, 7 en Grauwe Ganzen, 116 territoria, is wel erg hoog voor het gebied. Mogelijk gaat de aantrekkelijkheid voor ganzen afnemen als het gras door het achterwege laten van bemesting minder eiwitrijk gaat worden. Stadswerk072 heeft eieren gedompeld in maisolie in het vroege voorjaar; zij telde 61 nesten. Gelukkig is er geen derde zoekronde gedaan in verband met de grote mate van verstoring voor andere rietvogels. Gedurende het voorjaar kwamen er wel steeds meer

De Grauwe Ganzen drukken een stempel op het gebied.

Foto: Ruger Polder

ganzen uit andere gebieden bij zodat de aantallen flink opliepen en mogelijk overtellingen ontstonden. Het is realistisch om op basis van de gegevens van Stadswerk072 meer tussen de 75 en 100 te noteren.

Er is een territorium van Waterral vastgesteld. De Kokmeeuwen hadden het in het begin moeilijk maar er kwamen er steeds meer tot soms 50 tegelijk, waarvan 12 territoria. De Kuifeend leek flink toegenomen te zijn en de Krakeend groeit nog steeds in tegenstelling tot de Wilde Eend. De prachtige Tafeleend was met 2 territoria aanwezig. Vreemd is wel dat we diverse Wilde Eenden met pullen zagen, maar andere eendensoorten heel weinig. Het aantal Meerkoeten lijkt te laag ingeschat. De Rietgors doet het goed met 3 territoria en op 31 mei en 12 juni zongen er vier Bosrietzangers.

Resultaten Bos- en struweelvogels

De soorten in dit gebied stelden dit jaar wat teleur. Mogelijk door het kappen van een aantal grote populieren en het verwijderen van ondergroei. In het bosstrookje langs het Zwijnsmeerpad dat langzaam wordt omgevormd tot een struweelstrook, wordt de onderbegroeiing weggegraasd door een overmaat aan schapen. Groene Specht, Fitis en Tuinfluiter ontbraken deze keer en we konden maar een territorium van Zanglijster noteren. Ook van de Gaai kon geen territorium genoteerd worden. Groenling, Winterkoning en Roodborst deden het heel goed. Dat het resterende bomenbestand ouder wordt kun je nu ook merken. Grote Bonte Specht en Boomkruiper deden het beter. De Merel gaat nog steeds iets achteruit. Er was weer een territorium van IJsvogel, maar jongen zijn niet gezien.

Soorten van erven en bebouwing

De Huismussenpopulatie zakt steeds verder in elkaar, er werd een groep juvenielen gezien, maar deze konden ook van de bebouwing langs de Zeswielen komen, net als de

Voeren van een uitgevlogen jong. Spreuwen gebruiken de polder vooral als voedselterrein.

Foto: Rutger Polder

Spreuwen trouwens. De Fazant is al een paar jaar uit het gebied verdwenen. De Putter neemt toe. De Halsbandparkiet was regelmatig in beeld maar vooral overvliegend. Waarschijnlijk broeden de Boerenwaluwen in de stal bij boer Groot en niet onder een brug. Dat is helaas net buiten het telgebied. Maar zonder foerageergebied geen kans op broedende vogels vlakbij. Dus toch meegenomen in de tellingen. Overigens, de Holenduiven hadden een territorium in een molen en zouden net zo goed bij deze groep kunnen horen.

Graslandsoorten

Dit zijn de soorten waar het vooral om gaat in dit unieke poldertje! Ook nu zagen we vanaf eind maart tot en met april veel echte weidevogelpaartjes en individuen. De territoria van de Scholekster zijn mogelijk te positief geïnterpreteerd. Het kan zijn dat er ergens een Scholekster broedt op een dak buiten de plotgrenzen. De Tureluur doet het redelijk, we konden 3 territoria noteren. Een jong hield zich vaak op in het hoge gras langs de Molenkade.

Onze nationale broedvogel de Grutto gaat langzaam maar zeker achteruit. In de loop van de tijd zagen we steeds minder stellen en individuen en uiteindelijk zijn er misschien maar 1-2 juvenielen grootgebracht. Het lijkt een kwestie van tijd totdat de hele populatie instort. De Kievit deed het dit jaar een heel stuk beter. Veel paartjes in de eerste helft van de tellingen en een flink aantal grote juvenielen.

Jonge Grutto foeragerend bij bloeiende Ratelaar in de drassige waterkant.

Foto: Rutger Polder

De Slobeenden deden het net als vorig jaar ook heel goed. De Witte kwikstaart had dit jaar 2 territoria.

Een goed jaar voor de Kievit.

Foto: Rutger Polder

Hieronder alle resultaten van de afgelopen jaren. Hopelijk kan 2021 het tij buigen. Het besef dat we een uniek weidevogelgebied midden in de stad hebben kan wel eens te laat zijn.

Water- en rietvogels	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Fuut	1	3	2	2	1	4	3
Knobbelzwaan	1	1	1	0	1	1	0
Grauwe Gans	35	19	64	42	58	75	116
Soepgans	0	0	3	4	4	2	7
Canadese Gans	1	0	0	0	0	0	0
Brandgans	0	0	0	0	2	0	0
Nijlgans	3	3	3	3	5	6	5
Bergeend	0	1	1	2	1	1	1
Krakeend	7	4	7	6	7	6	8
Wilde Eend	6	4	11	13	10	13	10
Soepeend	0	0	2	4	3	2	2
Kuifeend	5	5	8	6	4	2	5
Tafeleend	0	0	0	0	1	1	2
Waterral	0	1	0	0	1	2	1
Waterhoen	4	5	6	6	11	7	9
Meerkoet	11	11	6	13	11	14	10
Kokmeeuw	0	0	1	9	4	1	12
Stormmeeuw	0	1	5	0	0	0	0
Visdief	0	0	1	1	1	1	1
Blauwborst	2	0	2	0	0	2	2
Kleine Karekiet	14	9	14	15	15	18	18
Rietgors	1	2	2	2	2	3	3
Rietzanger	2	2	5	6	2	3	3
Bosrietzanger	0	1	0	2	1	2	4
Bos- en struweelvogels	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Holenduif	0	1	1	1	1	1	2
Houtduif	7	4	6	7	10	10	8
Turkse Tortel	1	0	2	1	2	1	1
Koekoek	0	0	1	0	1	1	1
Ijsvogel	0	0	1	1	0	1	1
Grote Bonte Specht	0	0	2	1	1	2	2
Groene Specht	0	0	0	0	1	1	0
Winterkoning	6	6	12	13	11	10	12
Heggenmus	1	1	4	5	8	6	7
Roodborst	2	1	1	5	2	5	6
Merel	8	6	11	9	15	13	11
Zanglijster	0	1	4	3	3	3	1

Braamsluiper	0	0	1	2	1	1	2
Tuinfluit	1	1	0	0	0	0	0
Zwartkop	4	2	5	5	6	11	6
Tijftjaf	3	3	5	5	4	7	6
Fitis	0	1	2	0	3	2	0
Staartmees	1	1	1	1	1	2	1
Pimpelmees	3	3	5	6	5	6	7
Koolmees	7	6	8	8	10	9	7
Boomkruiper	2	1	2	1	2	3	2
Gaai	2	0	1	1	1	2	0
Ekster	2	2	2	2	4	4	4
Zwarte Kraai	2	1	1	2	2	2	2
Groenling	0	0	0	2	4	4	6
Vink	0	1	2	1	1	1	2

Soorten van erven en bebouwing

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Fazant	0	1	1	0	0	0	0
Kauw	7	2	6	6	5	3	2
Spreeuw	1	1	1	0	1	1	1
Huismus	5	4	4	2	1	2	1
Halsbandparkiet	0	0	0	0	1	1	0
Putter	1	0	0	1	1	2	3
Boerenzwaluw	0	0	0	0	0	2	2

Weide/hooilandsoorten	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Scholekster	3	3	3	4	2	4	3
Kievit	9	13	16	15	12	13	16
Grutto	10	10	12	11	12	11	11
Tureluur	4	3	2	4	4	3	3
Gele Kwikstaart	0	0	1	0	1	0	0
Witte Kwikstaart	0	0	1	1	1	1	2
Slobeend	5	4	3	5	7	6	6

Rutger Polder, 1815jk232@hetnet.nl

Een Zilvermeeuw met een verhaal

Miranda Zutt-van der Made

Op 19 januari ontvang ik van Marian Steffens een Facebook bericht van Dierenambulance Alkmaar: *"Afgelopen zondag is er in de Boekelermeer (?) een meeuw aangereden. Voor velen zal dit geen post-waardige informatie zijn. Maar deze Zilvermeeuw had een ring. Nu komt het bijzondere, deze meeuw is wel 41 jaar geworden. Helaas is deze hoogbejaarde meeuw door een ongeluk om het leven gekomen, maar zijn record leeftijd*

De laatste rit van de nog levende Zilvermeeuw op weg naar de dierenarts.

Foto: Fotograaf onbekend

heeft er wel voor gezorgd dat hij een plekje krijgt in het Natuurhistorisch Museum Rotterdam".

Wauw! Wat bijzonder! Ik stuur meteen een mailtje naar Kees Camphuysen die op Texel al 14 jaar onderzoek doet naar Kleine Mantelmeeuw en Zilvermeeuw. Zijn reactie is er snel en vooral kort en bondig: *"Foutje Miranda. ...ik heb die meeuw in 2017 geringd. Fake News!"* Huh? Ik mail Marian het berichtje door en zij neemt contact op met de dierenambulance waar ze verbijsterd zijn. Hoe kan dit nu?

Het antwoord komt via Kees van Erwin van Kompanje, preparateur van het museum:

"Ik kreeg via Norman van Swelm gisteren de melding dat er levende, aangereden, Zilvermeeuw was gevonden aan de Laan van Athene in Alkmaar. Hij/zij zou ring

VTa 5.150.272 hebben. Dat zou betekenen dat de vogel in juli 1979 op Schouwen-Duiveland zou zijn geringd. De vogel was door de vinder meegegeven aan de dierenambulance Alkmaar-Kennemerland. Ik heb direct contact gezocht met hen en toen bleek dat zij de Zilvermeeuw hadden getermineerd. Ik vroeg hen het lijkt te bewaren. Immers voor een Zilvermeeuw van 41 jaar rij ik wel even op en neer naar Alkmaar.

Ik heb de vogel zojuist opgehaald. De vinder had de ring echter verkeerd afgelezen (ik had hem telefonisch gevraagd of hij zeker was van het ringnummer, hetgeen hij was). Het was 5.510.272 i.p.v. 5.150.272.

Zij bleek door jou op Texel geringd te zijn. Anyway: ik zal de Zilvermeeuw balgen voor de collectie van het Natuurhistorisch Museum Rotterdam."

Kees is verbaasd dat de kleurring niet aanwezig is want in december zat die er nog om. Hij betreurt het verlies van een mooie broedvogel met een mooie *life-history*.

FBBH (links) en M.AKV samen op het dak, Alkmaar De Mare, 10 januari 2018.

Foto: Ruud Costers

Life-history

De Zilvermeeuw wordt op 28 mei 2017 als volwassen vogel (ouder dan vier jaar) door Kees gevangen op het nest. De vogel wordt gemeten en blijkt een vrouwtje te zijn. Ze krijgt naast een metalen ring ook de groene kleurring F.BBH. Ze heeft op dat moment drie eieren die op 8 juni allen blijken te zijn uitgekomen en de kuikens worden die dag geringd. Drie dagen later is er echter nog maar één kuiken over dat goed groeit en op gewicht is. Op 20 juni blijkt het kuiken uit de *enclosure* zijn te verdwenen, maar is waarschijnlijk ontsnapt. Op 26 juni wordt F.BBH voor het laatst in de kolonie gezien. Ze wordt daarna nog wel een paar keer op Texel afgelezen, o.a. bij strandsuppleties.

Op 29 november 2017 ontdekt Ruud Costers haar op het dak aan de Voornestraat/Goereestraat bij De Mare. Op dat dak verblijft namelijk in de winter ook Zilvermeeuwan M.AKV. Tim ontdekt M.AKV op 23 januari 2011 voor het eerst in Alkmaar en vier dagen later leest ook Ruud hem af. Aangezien Ruud er vlakbij woont gaat hij regelmatig even langs.

Wij zien F.BBH op hetzelfde dak op 15 december 2017 en het valt ons op dat ze contact heeft/zoekt met M.AKV. Ook Ruud constateert dat ze regelmatig in de buurt van hem te vinden is. Het zou toch wel heel leuk zijn als dit een stelletje wordt...

Uit Kees zijn gegevens blijkt dat M.AKV en F.BBH in de kolonie buren zijn. Uit zijn onderzoek blijkt dat Zilvermeeuwen met een nieuwe partner vaak kiezen voor een buurvrouw of buurman!

Echter, op 8 januari 2018 ziet Ruud haar toekijken hoe M.AKV op een grasveld met een ongeringde Zilvermeeuw baltst. In 2018 wordt F.BBH slechts tweemaal op het strand van Texel afgelezen en ook in de winter van 2018/2019 wordt ze niet in Alkmaar gezien. In 2019 duikt ze wel weer op in de kolonie met man M.ADZ aan haar zijde. Ze legt drie eieren.

Pas op 30 december 2019 keert ze terug op het dak aan de Voornestraat. Ruud ziet haar daar ook op 4 januari 2020, maar ondanks regelmatige bezoeken treft hij haar daarna niet meer aan.

In 2020 broedt ze wederom op Texel met M.ADZ en heeft op 5 mei drie eieren. Ze raken deze waarschijnlijk kwijt want op 28 juni is ze wederom met partner M.ADZ aanwezig bij een nest met drie eieren.

M.AKV (links) koos uiteindelijk niet voor F.BBH als partner maar voor F.AWA (rechts). Helaas is M.AKV sinds de nazomer van 2018 niet meer gezien en de kans is dan ook heel groot dat hij niet meer leeft. F.AWA is in januari nog afgelezen op De Hors op Texel en heeft waarschijnlijk een nieuwe partner gevonden buiten het studiegebied van Kees Camphuysen. Alkmaar De Mare, 18 maart 2016.

Foto: Ruud Costers

Op 20 november 2020 ziet Ruud haar voor het laatst foeragerend bij de Laan van Brussel.

Op 5 december ziet Jurgen Rotteveel haar foerageren op een strekdam bij Callantsoog.

Het einde

Op 17 januari vindt Marisa Naarden-Koolbergen F.BBH midden op de Laan van Athene. Die was net aangereden en er lag een hele hoop levende wormen naast haar. Die had ze waarschijnlijk overgegeven door de klap. Marisa legt haar voorzichtig in de berm en belt de dierenambulance. Helaas waren de verwondingen zodanig dat de dierenarts besloot de meeuw in te laten slapen.

Op 21 januari schrijft Erwin van Kompanje:

"Ik heb F.BBH vanmiddag gebald. Ik weet en begrijp dat jullie haar liever levend weer hadden gezien (ik ook), maar zij is in ieder geval met (dankzij jullie) een mooie life-history

behouden voor de wetenschappelijke collectie 'geringde meeuwen' van het museum. Door de vele foto's en de waarnemingen van jullie is FBBH voor mij ook een individu geworden.

Nog wat details: haar maag was, op wat grassprietjes na, leeg. Zij woog 917 gram. Verder oogden alle inwendige organen, waaronder haar ovarium, volkomen gezond. Zij had wel opvallend weinig subcutaan en intra-abdominaal vet.

Door de aanrijding met de auto had zij een grote open wond op haar linker flank, haar linker dijbeen was gebroken. En, omdat zij de aanrijding in eerste instantie had overleefd, zijn er uitgebreide hematomen aan haar linker voet en tarsus zichtbaar (zie foto). Haar kleurring is zij dus zeker bij het trauma verloren. Die zal nog wel ergens langs de Laan van Athene liggen."

FBBH op haar nest in 2020.

Foto: Cameraval

Dierenambulance Alkmaar heeft inmiddels het bericht over de stokoude meeuw verwijderd en vervangen door een uitgebreid levensverhaal van FBBH. Daar komen mooie reacties op als:

"Bedankt voor het delen. Misschien krijgen de mensen hierdoor iets meer gevoel bij zo'n 'rot Zilvermeeuw". "Wat een prachtverhaal, daar heb je gewoon geen weet van. Jammer dat ze zo aan haar einde moest komen."

En zo draagt FBBH misschien nog een beetje bij aan meer respect en begrip voor deze prachtige soort! Toch blijft het ontzettend jammer dat aan haar verhaal een einde is gekomen.

Wil je meer lezen over de Zilvermeeuw en hun boeiende persoonlijkheden dan is het boek *De zilvermeeuw* van Kees Camphuysen een aanrader!

Miranda Zutt-van der Made, zuttmade@quicknet.nl

Een mooie winterse dag

Vanuit mijn ooghoek zag ik hem daar staan, in het mooie winterse licht van de lage zon. Hij stond er pontificaal, aan de overkant van de sloot. STOP! Achteruit rijden, gelukkig geen verkeer achter ons. Zij stond er, een paar meters van hem af, op het dunne ijsvlies van de bevroren sloot. Roepend. Zij leek een beetje verward, in paniek. Roepend, draaiend, drinkend ... (je hoort het tromgeroffel naar een climax stijgen ... dit is onze hartslag). Pats, heel rustig viel hij haar aan. Het spel is gespeeld, ijzige momenten. Dit schouwspel duurde veel langer dan ik had verwacht. Ten slotte pakte de Sperwer de Kievit beet en vloog er vandoor ... Wij bleven, nog enkele minuten stilzittend, proberen het drama, dat zojuist voor onze ogen was voltrokken, te verwerken.

Foto's Ger Molenaar

De uitrol ... deze momenten in de natuur kom je, ook al ben je vaak op pad, niet vaak tegen! Alle omstandigheden waren gunstig: lichtval, afstand, de camera bij de hand en de mogelijkheid om te stoppen. De auto is dan een uitstekende 'foto-kijkhut'. Of "hij" een "zij" is en "zij" een "hij", sommige vogelaars maken er een punt van ... Dikwijls is "hij" een vrouw Sperwer en de sekse van de Kievit is niet goed te bepalen. Maar voor mij was het een uitzonderlijk moment dat ik graag met jullie wil delen.

Ofra & Ger, o.carmi@quicknet.nl

Wetenswaardig? (11)

Het eilandje De Kreupel voor de kust van Andijk is de grootste gemeenschappelijke slaapplek van de **Aalscholver**. Regelmatig overnachten er meer dan 10.000 exemplaren en in september 2017 zelfs minimaal 15.000 (Limosa 2020, nr.2).

Vanwege de positieve trends van beide soorten, het gebrek aan bewijs dat zij elkaar mijden en vanwege de zelden waargenomen conflicten lijkt het erop **Blauwe Reiger** en **Grote Zilverreiger** geen last van elkaar ondervinden (Sovon-Nieuws 2020, nr.4).

Smienten moeten in de winter gemiddelde 15,4 uur foerageren om aan hun energie- en eiwitbehoefte te voldoen. Zij zijn afhankelijk van grassen en dat zijn juist planten die slecht verteerbaar zijn en een geringe voedingswaarde hebben (tussen Duin & Dijk 2020, Themanummer **Smient**).

Smient (woerd), De Putten, 5 maart 2018.

Foto: Ruud Costers

De **Zeearend**, die begin oktober 2020 versuft in een weiland bij Den Oever werd gevonden, herstelt goed van de operatie aan zijn vleugel (Noordhollands Dagblad, 6 november 2020).

In gebieden waar het niet te droog of te koud is vormen regenwormen een doodnormaal en substantieel onderdeel van het wintervoedsel van de **Buizerd**. Te voet jagen: energiezuinig en veilig (Limosa 2020, nr.3).

Een gezenderde **Rosse Grutto** verbrak met 1254 kilometer het wereldrecord langeafstandsvliegen door in één ruk 12.854 kilometer van Alaska naar Nieuw-Zeeland te vliegen (Noordhollands Dagblad, 19 december 2020).

In de Balgzandpolder had een hartschelp zich om de poot van een **Tureluur** geklemd: een tijdelijk blok aan het been tijdens het foerageren (Landschap Noord-Holland 2020, nr.4).

Jonge **Kleine Mantelmeeuwen** keren op zijn vroegst eerst na vier jaar terug naar de geboortekolonie (Rapport Fred Cottaar, februari 2020).

Naar schatting broedden in 2019 1300 paar uilen in Noord-Holland: **Kerkuil** met 218, **Steenuil** met 165, **Bosuil** met 350 tot 600 en **Ransuil** met 350 tot 500 paren (Landschap Noord-Holland 2020, nr.4).

De **Waterrietzanger** is de meest bedreigde zangvogelsoort van Europa. De wereldpopulatie bestaat naar schatting uit slechts 15.000 broedparen. In ons land is het een schaarse doortrekker die jaarlijks in augustus achter de Hondsbossche Zeewering met succes te zoeken is (Limosa 2020, nr.3).

Bonte Vliegenvanger, Petten, De Watersnip, 26 augustus 2015.

Foto: Ruud Costers

Klimatologische veranderingen kunnen ook gunstig uitpakken. Door het langer wordende voorjaar kan de **Bonte Vliegenvanger** 'straks' een tweede broedsel tot een goed einde brengen (Limosa 2020, nr.3).

De **Huismus** vergezelt de mens in Noord-Europa al meer dan 3000 jaar. De toenevende controle van de mens over zijn omgeving heeft de innige relatie met de **Huismus** de voorbije 50 jaar bekoeld (Limosa 2020, nr.2).

Het eerste broedgeval van de **Europese Kanarie** op Texel ooit is een feit. In 2020 bracht een paartje, waarvan het vrouwtje een kwekersring droeg, drie jongen groot (Sovon-Nieuws 2020, nr.4).

Uit een recent Deens onderzoek blijkt dat intensieve begrazing van grasland door ganzen geen negatief effect heeft op het aantal nesten en het aantal gezinnen van **Tureluur**, **Grutto**, **Scholekster** en **Kievit** (Limosa 2020, nr.3).

In 2020 bestond de Vereniging Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) 40 jaar. In de SVN werken 14 vogelwerkgroepen samen, die tezamen Noord-Holland volledig dekken (tussen Duin & Dijk 2020, nr.4).

Verzameld door Ruud Costers, ruudcosters27@gmail.com

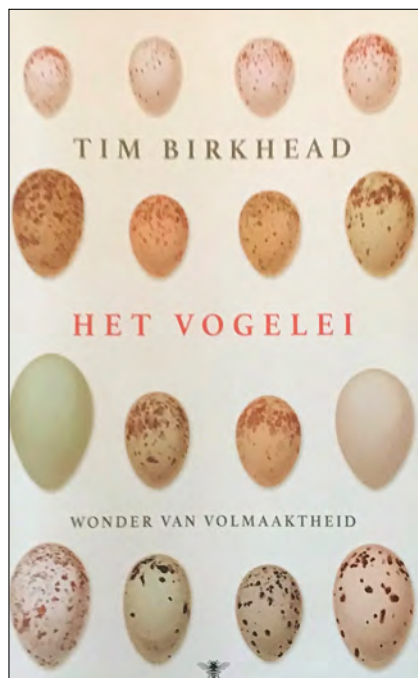
Boekbespreking

Het vogelei, wonder van volmaaktheid, door Tim Birkhead

Tim Birkhead is een Britse ornitholoog en hoogleraar gedrag en evolutie aan de Universiteit van Sheffield. Hij heeft op het gebied van vogelonderzoek een flinke staat van dienst en veel publicaties op zijn naam staan. Ook voor het grote publiek heeft hij meerdere boeken over vogels geschreven. Hij kan erg goed de wetenschap begrijpelijk en fascinerend onder woorden brengen en hij verdient zeker aandacht in deze rubriek. Hét standaardwerk over vogels is in mijn ogen nog steeds zijn *De wijsheid van vogels*. De geschiedenis van de ornithologie met alle aspecten van het vogelleven komen daarbij aan de orde: broedgerag, territorium, verenkleed, vogeltrek, zang, voortplanting, enzovoorts. Vooral voor beginnende vogelaars is dit boek niet alleen een aanrader, ik zou zelfs willen zeggen: verplichte kost!

Zijn boek *Het Vogelei* beschrijft de kennis die Birkhead heeft opgedaan tijdens 40 jaar lang onderzoek naar zeekoeten. Zeekoeten leggen eieren, twee keer zo groot als een kippenei, die een bijzondere vorm hebben: breed aan de ene kant en puntig aan de andere kant. Daarnaast vertonen ze een grote variatie in kleur. Vanwege deze vorm en kleur worden deze eieren al sinds de 16e eeuw geroofd, zowel voor consumptie als voor verzamelaars. Generaties boerenfamilies, die land hadden aangrenzend aan de

kliffen waar Zeekoeten broeden, daalden met gevaar voor eigen leven aan touwen de kliffen af om de eieren te rapen. De Britse verzamelaar George Lupton had rond het midden van de vorige eeuw een verzameling van zo'n half miljoen (!) vogeleieren aan-gelegd, niet alleen van Zeekoeten maar van allerlei soorten vogels.

De aanleiding tot het schrijven van *Het vogelei* was een oude theorie, die luidde dat de vorm van het zeekoetei evolutionair ontstaan zou zijn om te voorkomen dat de eieren van de klif rollen. Zeekoeteieren rollen door hun vorm in een boogje. Deze theorie vormt de rode draad in het boek. Birkhead leidt de lezer langs de diverse aspecten van het vogelei: de schaal, de vorm, hoe ze aan hun kleur komen en wat de functie is van de kleur, de samenstelling van het eiwit en de dooier en tot slot de bevruchting en uitkomen van het ei. Birkhead komt uiteindelijk tot de conclusie dat de ongebruikelijke vorm van het zeekoetei geen aanpassing is die het rollen vermindert. De meest waarschijnlijke verklaring is dat de spitse punt het eerst verschijnt tijdens het leggen waardoor het stompe einde vrij blijft van uitwerpselen. In het stompe einde bevindt zich de kop van het embryo en ook de luchtkamer van het ei, waar de luchtdoorlatendheid van de schaal

het belangrijkst is. Voor wie geïnteresseerd is in het vogelei is dit een fascinerend boek.

Het vogelei, wonder van volmaaktheid, Tim Birkhead, De Bezige Bij, 320 bladzijden, €12,50.

Arie de Wit, ariethewhite@gmail.com

De raadselvogel van Wim.

Illustratie: Wim Schols

Communicatie & Actualiteiten

Van het Bestuur

Algemene ledenvergadering 2021

De Algemene Ledenvergadering zal ook dit jaar niet fysiek kunnen plaatsvinden. Het jaarverslag over 2020 zal als bijlage met dit nummer worden meegestuurd. Eenieder die vragen of op- en aanmerkingen heeft, wordt verzocht deze kenbaar te maken aan de secretaris (secretaris@vwg-alkmaar.nl). Afhankelijk van de reacties kan het bestuur besluiten de Algemene Ledenvergadering op een later tijdstip en/of via Teams te houden.

Contributie 2021

Het bestuur heeft besloten aan leden, die in 2020 lid waren, een korting op de contributie voor 2021 van € 10,- te geven, omdat er vorig jaar weinig activiteiten zijn doorgegaan.

Nieuwe leden

In het nieuws en in het voorwoord van de voorzitter is al aangegeven dat er meer belangstelling is voor vogels kijken. Dat merkt onze VWG ook, want we hebben sinds Corona al 22 nieuwe leden, waardoor we nu ruim 290 leden hebben. Het bestuur is van plan in april/mei in kleine groepjes met de nieuwe leden een kennismakingsronde te organiseren in bv. het Geestmerambacht.

Excursies, lezingen etc.

De stand van zaken ten aanzien van lezingen en excursies is inmiddels als volgt: Tot de zomervakantie alleen doorde weekse excursies *light* (zie website).

Tot de zomervakantie geen lezingen.

Op woensdagavond werden we regelmatig verrast door storend lawaai uit de aangrenzende zalen. De beheerder van De Oever heeft aangegeven dat het op maandag veel rustiger is en dat we dan de huidige zaal 2A zouden kunnen gebruiken. Het bestuur vindt dat een goede oplossing, maar vraagt zich af of er bij de leden grote bezwaren bestaan tegen een lezingenavond op maandagavond. Graag jullie reacties naar penningmeester@vwg-alkmaar.nl.

After-Corona-Party: als er voldoende vaccins geleverd en geprikt kunnen worden, zou het weleens kunnen zijn dat in september 2021 het grootste coronaleed geleden is. Er worden voorbereidingen getroffen om een gezellig treffen te organiseren om de sociale contacten weer op te frissen en een nieuwe start te maken.

Na de zomervakantie worden voorzichtig weer lezingen en excursies gepland. Laten we hopen dat die weer normaal kunnen gaan plaatsvinden.

Oproep nieuwe bestuursleden

Onze voorzitter heeft om gezondheidsredenen zijn functie neergelegd. Twee andere bestuursleden (waaronder de secretaris) moeten er statutair per 2022 mee ophouden.

Het moge duidelijk zijn dat de Vogelwerkgroep hard op zoek is naar kandidaten voor bestuursfuncties. Eerst een poosje meedraaien en dan pas echt toetreden behoort uiteraard tot de mogelijkheden en verdient de voorkeur.

Meeuwen

Gemeente Alkmaar heeft weer een aanvraag gedaan om de “meeuwenoverlast te mogen beteugelen”. Dit keer alleen voor Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw. De Stormmeeuwen nemen landelijk in aantal af en kunnen daarom niet bestreden worden. Ook de Kokmeeuw wordt deze keer gespaard. De VWG betreurt het dat na de vele jaren overleg over gedooggebieden, nog steeds niets concreets is gerealiseerd en dat men weer met het zinloze eierendompelen wil doorgaan.

Uit analyse van door de gemeente verstrekte gegevens blijkt dat de overlast zeer beperkt is. De VWG vindt dat gemeente Alkmaar eerst functionerende uitwijkmogelijkheden (gedooggebieden) voor onze meeuwen moet realiseren, voordat geprobeerd wordt de meeuwen de stad uit te pesten. Tot die tijd zal de VWG zich met hand en tand verzetten tegen deze “mallotige onderzoeken om de overlast van meeuwen te beperken”.

Bomenkap Schoorl

Een deel van het Dr. Van Steijnbos in de Schoorlse duinen is inmiddels gekapt en de VWG is samen met KNNV en NOZOS de mogelijkheden aan het onderzoeken om de effecten te monitoren. Als je wilt deelnemen of voor meer info: Maarten Platteeuw (adresgegevens: zie elders in dit nummer).

Afslag A9

De nieuwe bestemmingsplanprocedures zijn weer in voorbereiding en worden met argusogen gevolgd. Nadat eerder het College van Heiloo sneuvelde over de extra financiering, heeft het nieuwe College voldoende steun om het project door te zetten. Als de nadelige gevolgen voor de weidevogels weer onvoldoende worden gecompenseerd, is de kans groot de VWG weer in het geweer zal komen samen met Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland en Stichting Heilloze Weg.

Regionale Energie Transitie (RES)

De overgang naar fossielvrije energie vraagt om de realisatie van windmolens en zonneweides. De ontwikkelingen worden zo goed mogelijk gevolgd en we proberen vroegtijdig op dreigingen te acteren. Daarvoor kan de Commissie Natuurbescherming nog wel assistentie gebruiken. Daarnaast het verzoek om ogen en oren open te houden en zo nodig aan de bel te trekken.

Blijf gezond.

Het Bestuur

Van de penningmeester

Nieuwe leden en opzeggingen tot 1 februari 2021

Opgezegd

Rita Zwaan
Tineke Brommet-Martens
Thomas Floris
Anky Floris
Lucette Robertson

Piet Singer

Chris Feenstra

Geroyeerd

Piet v.d. Linden

Nieuwe leden

Gerda Kan
Mary Markx
Marco Meeuwisse
Elias den Otter

Peter van den Berg, penningmeester

Lezingen

Vanaf september zijn lezingen hopelijk weer mogelijk. Het voorstel van het bestuur (zie ook *Van het bestuur*) is verplaatsing naar de maandagavond 20.00 uur Wijkcentrum De Oever, Amstelstraat 1, 1823 EV te Alkmaar (Oudorp). Zie ook www.vwg-alkmaar.nl.

KNNV-lezingen ("[KNNV]") vinden op woensdagen vanaf 20.00 uur plaats in Wijkcentrum Overdie, Van Maerlantstraat 8-10, 1813 BH Alkmaar. Zie alkmaar-denhelder.knnv.nl (Agenda) voor die op zaterdagmiddagen vanaf 13:30 uur in Bezoekerscentrum "De Helderse Vallei", De Helderse Vallei 9-11, 1783 DA Den Helder. **I.v.m. de coronaregels ligt alles stil.**

Ofra Carmi, o.carmi@quicknet.nl

[KNNV]John Scheepe, ivn.egmonderhout@gmail.com

Al 50 jaar zetten we de
BLOEMETJES
BUITEN

**7 DAGEN
PER WEEK
GEOPEND**

Intratuin Heerhugowaard
Zuidpoort 1, 072-5757157
intratuinheerhugowaard.nl

Natuurlijk! Intratuin

Excursienieuws

Het bestuur (zie ook Van het bestuur) heeft n.a.v. de coronamaatregelen in overleg met de excursiecommissie besloten de excursies tot aan de zomervakantie niet door te laten gaan, m.u.v. de afgeslankte doordeweekse excursies. Zie de website voor de regels.

Zie www.vwg-alkmaar.nl/agenda voor het laatste nieuws.

Bert de Haan, gj.dehaan@zonnet.nl of (072) 515 48 05 of (065) 061 41 13

Oproep

Broedvogelinventarisatie Kleimeer 2021

Staatsbosbeheer heeft gevraagd of de Vogelwerkgroep in 2021 weer de **Kleimeer** op broedvogels wil **inventariseren**. Dat hebben we al eerder gedaan, de laatste keer in 2016. Het levert altijd leuke resultaten op. Het inventarisatieseizoen loopt van begin april t/m eind juni. In totaal gaat het om acht tellingen in de vroege ochtend (2 x april, 2 x mei, 4 x juni) en twee avondtellingen. De Kleimeer is een redelijk groot telgebied en daarom is het altijd in twee delen gesplitst. Per rondje hebben we dus twee mensen nodig. Als we genoeg mensen kunnen vinden, betekent dat dat je twee keer het veld in gaat. De invoer gaat tegenwoordig digitaal, in het veld kunnen de waarnemingen

De Kleimeer, een spannend vogelgebied.

Foto: Jan Stok

zowel op een veldkaart als digitaal via Avimap ingevoerd worden. Avimap is er voor Android en Apple smartphones/tablets.

Als je mee wilt doen kun je bij mij aanmelden.

Broedvogelinventarisatie Waarderhout 2021

Ook de Waarderhout zou Staatsbosbeheer graag in 2021 geïnventariseerd hebben. Dit gebied is door ons nog nooit geïnventariseerd. Dus woon je in Heerhugowaard en omgeving, meld je dan bij mij aan. De Blauwe Reigers hoeft je niet te tellen, die tel ik al sinds vele jaren. Scheelt weer 10 minuten.

Harry Smit, smit51@telfort.nl

Waarnemingen december 2020 t/m januari 2021

Pierre van der Wielen

HBZ = Hondsbossche Zeewering

NHD = Noord-Hollands Duinreservaat

TBaZ = Telpost Bergen aan Zee

TCa = Telpost Camperduin

VHPP = Verenigde Harger- en Pettemerpolder

In deze periode werden ruim 24.300 waarnemingen ingevoerd.

Het is landelijk een goede winter voor **IJsduikers** met bijvoorbeeld alleen al in Limburg zes pleisterende vogels. In onze regio werden in januari regelmatig langstrekende vogels gezien. Op de 9e vloog er één langs Camperduin en later die dag werd er ook één zwemmend gezien, op de 17e één langs de HBZ en op de 31e één langs Egmond.

Op 17 januari vloog er een **Grauwe Pijlstormvogel** langs Camperduin.

Winterwaarnemingen van deze soort zijn zeldzaam; ze horen nu te broeden op hun eilandjes op het zuidelijk halfmond. Op 26 en 31 december werd bij Camperduin een **Vaal Stormvogeltje** gezien.

Tussen 25 december en 8 januari zat er een **Kleine Zilverreiger** in Polder L in de Schermer. Op 19 januari zat er ook één bij Oudkarspel. De **Rode Ibis** verbleef de gehele periode in de polders tussen Egmond en Alkmaar. Er verbleven de gehele periode tot 13 **Kleine Zwanen** in Polder Mijzen. Daarnaast werden enkele overvliegende groepjes gezien, voornamelijk langs de kust. In de polders tussen Egmond en Alkmaar zaten tot maximaal 35 **Wilde Zwanen**. Ook in de Vennewaterspolder bij Heiloo werd een groepje tot 9 stuks gezien. Daarnaast waren er nog enkele waarnemingen van over-

Landelijk was een leuk aantal IJsduikers aanwezig.

Foto: Jan Stok

trekkende groepjes. Vanaf 14 december werden er weer **Dwergganzen** gezien in de VHPP achter De Putten. Er werden er tot maximaal 48 à 50 gezien. Bijzonder is dat er regelmatig op en neer gependeld werd tussen de VHPP en het Oude Land van Strijen, de andere vaste pleisterlocatie in Nederland. Van 26 december tot 25 januari werden in deze zelfde polder tot drie **Witbuikrotganzen** gezien. Op 19 december zwommen vijf **Krooneenden** in het Geestmerambacht.

Er lijken minimaal drie **Bruine Kiekendieven** te overwinteren: één in de omgeving van de Leihoek/Abtskolk, één rond de Kleimeer en één in de Eilandspolder die regelmatig op het eiland in het Alkmaardermeer slaapt. Op de laatste twee locaties zijn ook slaapplekken van **Blauwe Kiekendieven** met zo'n 5 en 3 vogels. Op 14 januari vloog een jonge **Zeearend** over zee langs Camperduin.

Op 6 december liep een late **Kleine Strandloper** in De Putten. Op 22 januari vlogen 2 **Paarse Strandlopers** langs de Schoorlse Duinen. Tussen 28 december en 1 januari werd een **Groenpootruiter** gezien in de omgeving van De Putten. Op 10 en 12 december zat er een **Rosse Franjepoot** in De Putten. Een **Geelpootmeeuw** vloog op 21 december langs De Putten. Op 22 januari zat er daar weer één. Op 19 december zat een **Pontische Meeuw** bij Egmond. Een tweede exemplaar werd op 2 januari op de HBZ gezien. Een jonge **Grote Burgermeester** vloog op 8 januari langs Camperduin. Op 22 en 24 januari werd langs Camperduin een **Grote Stern** gezien. Deze soort is in Zeeland in de winter niet ongebruikelijk maar hier in de regio is het nog wel een leuke wintersoort. Een **Kleine Alk** vloog op 19 december langs Camperduin. Op 4 (2), 5 en 6 januari werden langs Camperduin vliegende **Papegaaiduikers** gemeld. Op 21 december vloog een **Zwarte Zeekoet** langs dezelfde plek.

Er waren vier waarnemingen van **Velduilen**. De eerste was op 9 december in het NHD. Twee zaten er op 25 december in de Schoorlse Duinen en weer twee op de HBZ op 1 januari. De laatste werd op 10 januari in de Schoorlse Duinen gezien. Er

Slaapplaats van Blauwe Kiekendieven in de Kleimeer.

Foto: Rob Struyk

was één winterwaarneming van een **Zwarte Roodstaart** op 6 januari in het NHD. Na de omgeving van Alkmaar, Kleimeer/Geestmerambacht duiken nu ook her en der in de Schermer **Cetti's Zangers** op. Ben benieuwd hoeveel we er daarvan nog over hebben in de volgende periode... Op circa zeven plekken werden overwinterende **Zwartkoppen** waargenomen. Een **Pallas Boszanger** werd op 18 december uit Heiloo gemeld. Een late **Bladkoning** werd op 18 december vanuit Schoorl gemeld. Tussen 12

Ortolaan, VHPP, 14 september 2020.

Foto: Kees Klaij

en 25 december werden op drie locaties **Siberische 'Tjiffen'** gemeld. Op de 12e een mogelijke in Schoorlham, op de 20e één in Schoorlham en op 25 december één in de Daalmeer.

Er overwintert weer een **Klapkster** in de Schoorlse duinen. Op 8 december vloog er een **Roek** over Bergen. Twee **Raven** werden op 15 januari in de Boshoverpolder bij Alkmaar gezien. Er werden slechts twee **IJsgorzen** gemeld: op 13 december één over het NHD en op 30 januari één nabij de telpost van Camperduin.

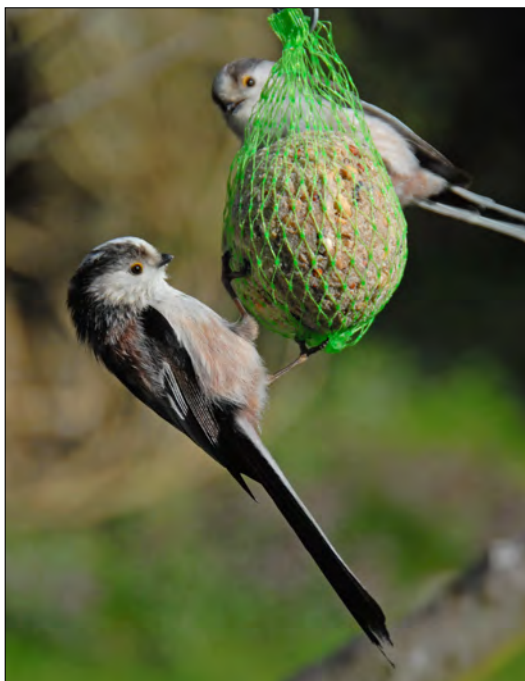
Pierre van der Wielen, jocotoco@hotmail.com

Ogrut 61: Tuinvogels!

Annette Sillje

Na jarenlang vogels vanaf mijn balkon aanschouwd te hebben, kan ik nu van ze genieten in mijn eigen tuin, sinds december woon ik hier. De tuin is nu nog helemaal betegeld maar dat zal niet lang meer duren, mijn handen jeuken om er iets diervriendelijks van te maken met vogelhuisje, badje, voedertafel en insectenhôtels. Ondanks alle tegels krijg ik veel vogelbezoek. Vanaf het begin dat ik hier woon heb ik de vogels gevoerd, ook om zoveel mogelijk vogels te kunnen tellen in het kader van de nationale tuinvogeltelling ("Hoe eerlijk is dat eigenlijk?", vroeg een vriend...), en natuurlijk vooral in de koude week van februari. Het voedsel trok veel aandacht. Het leek erop dat er niet veel mensen in mijn buurt

Staatmezen verschijnen vooral op vetbollen.

Foto: Jan Stok

voor vogels zorgen, hopelijk klopt dat niet, maar ik voelde me des te verantwoordelijker voor hun welzijn. Dus zaden, rozijnen en havermout gestrooid en vetbollen en dennenappels (ingesmeerd met pindakaas) opgehangen aan struiken. En wat eerst leek op feest, leek gaandeweg op ruzie. Het was een gefladder van jewelste, energie hadden ze zeker! Maar wat doe ik verkeerd? vroeg ik me af. Teveel eten? De Merels joegen elkaar en de lijsters op en weg. Het Roodborstje hield het zaakje in de gaten en vloog als een raketje naar de grond als het kon om zaadjes op te pikken, Koolmezen hingen in de vetbollen totdat die door nogal woeste eetgewoonten van Spreeuwen naar beneden donderden. Dat was makkelijk-ker eten voor ze, maar ik heb de vetbol snel weer opgehangen voor de Koolmezen. Mussen hipten met veel lef door de meute grotere vogels tot ook zij weggejaagd werden.

Tot mijn schrik (bons!) vlogen er af en toe lijsters tegen mijn raam, of was het steeds een en dezelfde? Misschien een jong, onhandig was hij (of zij) zeker, en hij werd ook niet zo getolereerd door andere lijsters. Sneu! Plaatjes op de ramen hielp niet genoeg, de lamp middenin de kamer uitdoen wel. Niet verwacht dat een tuin hebben zo heftig kon zijn. Ik sta open om te leren van mensen met meer verstand van vogels. :-)

Annette Sillje, a.sillje@upcmail.nl

Een ander gekleurringd paar Zilvermeeuwen (F.AZW en M.AZL, zie artikel pp. 12–15) was op 14 maart 2020 aanwezig aan de Jan Glijnisweg in Heerhugowaard.

Foto: Tom Damm

Dwergganzen in de Harger- en Pettemerpolder in de winters 2019-2020 en 2020-2021

Marcel Groot & Tom Damm

Inleiding

De Dwerggans is een kleine, grijsbruingekeurde gans, nauwelijks groter dan Wilde Eend. De soort is, onder meer ten gevolge van jachtdruk, in de broedgebieden in Scandinavië in de 20ste eeuw sterk in aantal afgenomen. Als gevolg van Zweedse herintroductieprojecten is de soort 's winters tegenwoordig in toenemende aantallen in ons land te zien. Jonge vogels worden opgevoed door brandganzen en volgen deze naar de overwinteringsgebieden in Nederland. Vooral ten zuiden van Anjum, in het Oude Land van Strijen en in de polders bij De Putten tussen Camperduin en Petten zijn vanaf oktober tot in april groepen van enkele tientallen vogels te zien. Ook op andere

Dwergganzen bij Bergen, 13 maart 2016

Foto: Jan Stok

goede ganzenlocaties kunnen vogels tussen andere ganzen worden waargenomen. Vaak bestaan groepen uit families, van twee adulte vogels met jongen, soms zijn meerdere families bijeen te zien.

Vorige winter

In de winter van 2019-2020 zaten er weer volop Dwergganzen in de Harger- en Pettemerpolder. Het grootste deel hiervan vormt samen met polder Q van de Zijpe het Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten, met een beschermingsperiode van 1 oktober tot 1 april.

De eerste Dwergganzen in HPP lieten zich op 26 december 2019 zien, de laatste op 9 maart 2020. Het maximum aantal in dat ganzenseizoen (oktober t/m maart) was 56 op 26, 27, 30 en 31-12-19, het jaar daarvoor was het maximum 43.

Er waren heel veel meldingen voor de Harger- en Pettemerpolder en heel weinig meldingen voor de Zijpepolder: in Polder Q alleen op 28 en 29-12. Ook waren er enkele meldingen op Texel (op 6 en 7-2).

Deze winter

In het Oude Land van Strijen waren de eerste dwergganzen van seizoen 2020-2021 op 18 september alweer aanwezig met 31 individuen. Een maand later waren dat er 43 en het maximum was daar 49 in november. Bij ons verschenen ze op 14 december met een individu meer, hoewel er ook een melding van 74 individuen is! Vanaf 19 december worden er steeds niet meer dan 35 geteld; die dag en op de 22e zitten ze in Polder Q.

In de eerste twee maanden van dit jaar lagen de aantallen in het Oude Land van Strijen lager en werden er maximaal 31 geteld (nog 24 op 2 maart). Bij ons was het maximum in januari 38 (met 9 afgelezen kleurringen op de 19e) en in februari nog maar 18, met langzaam afnemende aantallen tot voorlopig de laatste 4 op de 25e. Er zijn, in ieder geval tot 19 december, maar vier juveniele vogels geteld op de verschillende locaties (med. K. Koffijberg).

Verrassend is de waarneming van twee gekleurringde individuen op de 27e in de Zuidelijke Kleimeer.

Bron: Waarneming.nl, Stichting Observation International en lokale partners.

Marcel Groot, m.groot@natuurmonumenten.nl

Tom Damm, tomdamm@zonnet.nl
